

PRZEDSZKOLACZEK

PUBLICZNE PRZEDSZKOLE NR 3 W RADOMIU

Kwiecień 2025

Charakterystyka kwietnia

2 KWIETNIA

ŚWIATOWY DZIEŃ ŚWIADOMOŚCI AUTYZMU

„Każde dziecko ma swój czas, by rozkwitnąć. Nie przyspieszajmy tego procesu, tylko wspierajmy.”

– Anna Grochowska

AUTYZM

NIE JEST CHOROBA

autyzm to spektrum

autyzm nie wygląda tak samo u wszystkich

nie ma jednego “rodzaju” autyzmu

nie każda osoba w spektrum
ma niepełnosprawność intelektualną

OSOBY W SPEKTRUM AUTYZMU MOGĄ MIEĆ:

- ♦ **różne stopnie trudności w komunikacji** – niektóre osoby nie potrafią mówić i korzystają z odmiennych form komunikacji (np. tabletu), a inne mówią bardzo dużo,
- ♦ **różne sposoby reagowania na bodźce** – jedni są bardzo wrażliwi np. na dźwięki i potrzebują ciszy, a innym nie przeszkadza hałas,
- ♦ **różne potrzeby społeczne** – niektóre osoby w spektrum potrzebują być w samotności, a inne wolą nawiązywać relacje, ale mogą nie wiedzieć, jak je budować,
- ♦ **różne poziomy samodzielności** – jedni potrzebują pomocy na co dzień, a inni są bardzo samodzielni (co nie oznacza, że nie muszą radzić sobie z żadnymi trudnościami).

Czym jest autyzm?

Autyzm (zaburzenie ze spektrum autyzmu, ang. autism spectrum disorder, ASD) należy do **zaburzeń neurorozwojowych**. Charakteryzuje się trudnościami w komunikacji i interakcjach społecznych. Obejmuje też ograniczone i powtarzające się wzorce zachowań. Mogą im towarzyszyć zaburzenia rozwoju intelektualnego i mowy funkcjonalnej. Termin „spektrum zaburzeń” oznacza różnorodność objawów i ich nasilenia.

ASD zwykle zaczyna się we wczesnym dzieciństwie. Prowadzi do **problemów w funkcjonowaniu osobistym, rodzinnym, społecznym, szkolnym czy zawodowym**. Zdolności i potrzeby autystów są zróżnicowane i zmienne w czasie.

Jak rozpoznać, czy dziecko ma autyzm?

Zachowania, zainteresowania czy aktywności przejawiane przez autystę są wyraźnie nietypowe lub nadmierne w stosunku do wieku i kontekstu społeczno-kulturowego. Do symptomów ASD w tej sferze należą m.in.:

- skłonność do zachowywania stałości – nawet trywialne zmiany (np. w otoczeniu czy planie dnia) mogą wywoływać u dziecka lęk i napady złości;
- nadmierne przywiązanie do rutyny i rytuałów, np. naleganie na codzienne jedzenie tych samych pokarmów czy na poruszanie się tą samą trasą;
- brak elastyczności w stosunku do przestrzegania zasad;
- zachowania stereotypowe i powtórzeniowe, wykorzystanie przedmiotów lub mowy (np. potrząsanie przedmiotami lub ustawianie ich w szeregu czy echolalia, polegająca na powtarzaniu – jak echo – zasłyszanych słów lub zdań);
- powtarzające się i stereotypowe ruchy motoryczne, takie jak ruchy całego ciała (m.in. kołysanie), nietypowy chód (np. chodzenie na palcach), nietypowe ruchy dłoni lub palców oraz postawa;
- trwale zaabsorbowanie jednym lub kilkoma szczególnymi zainteresowaniami, częściami przedmiotów lub określonymi typami bodźców czy niezwykle silne przywiązanie do nietypowych przedmiotów;
- nadwrażliwość lub niedowrażliwość na bodźce zmysłowe lub niezwykle zainteresowanie sensorycznymi aspektami środowiska, np. pozorną obojętność na ciepło/zimno/ból, fascynacja światłami i obracającymi się obiektami, nieadekwatne reakcje na specyficzne dźwięki i fakturę, nadmierne obwąchiwanie czy dotykanie przedmiotów.

Pierwsze objawy autyzmu

Pierwsze sygnały ASD można dostrzec już u niemowląt i małych dzieci. Za **kluczowe objawy**, które u najmłodszych mogą wskazywać na zaburzenie, uważa się:

- brak dzielenia uwagi (np. niepodążanie za wzrokiem osoby dorosłej);
- niewskazywanie palcem na interesujące malucha przedmioty;
- brak zabaw związanych z naśladowaniem i „na niby”.

Dzieci z autyzmem wykazują też obojętność lub awersję wobec kontaktu fizycznego, np. wobec przytulania. Ponadto **nie uśmiechają się na widok twarzy matki** i nie reagują ożywieniem, kiedy się zbliża. Nie potrzebują też obecności i uwagi opiekunów.

Do wczesnych objawów autyzmu zalicza się także **zaburzenia kontaktu wzrokowego**. Dziecko aktywnie go unika (zasłania oczy czy odwraca twarz) lub nie jest zdolne do jego utrzymania (patrzy jak przez szybę). Maluchy z ASD nie reagują również na głos rodziców i nie są zainteresowane innymi dziećmi.

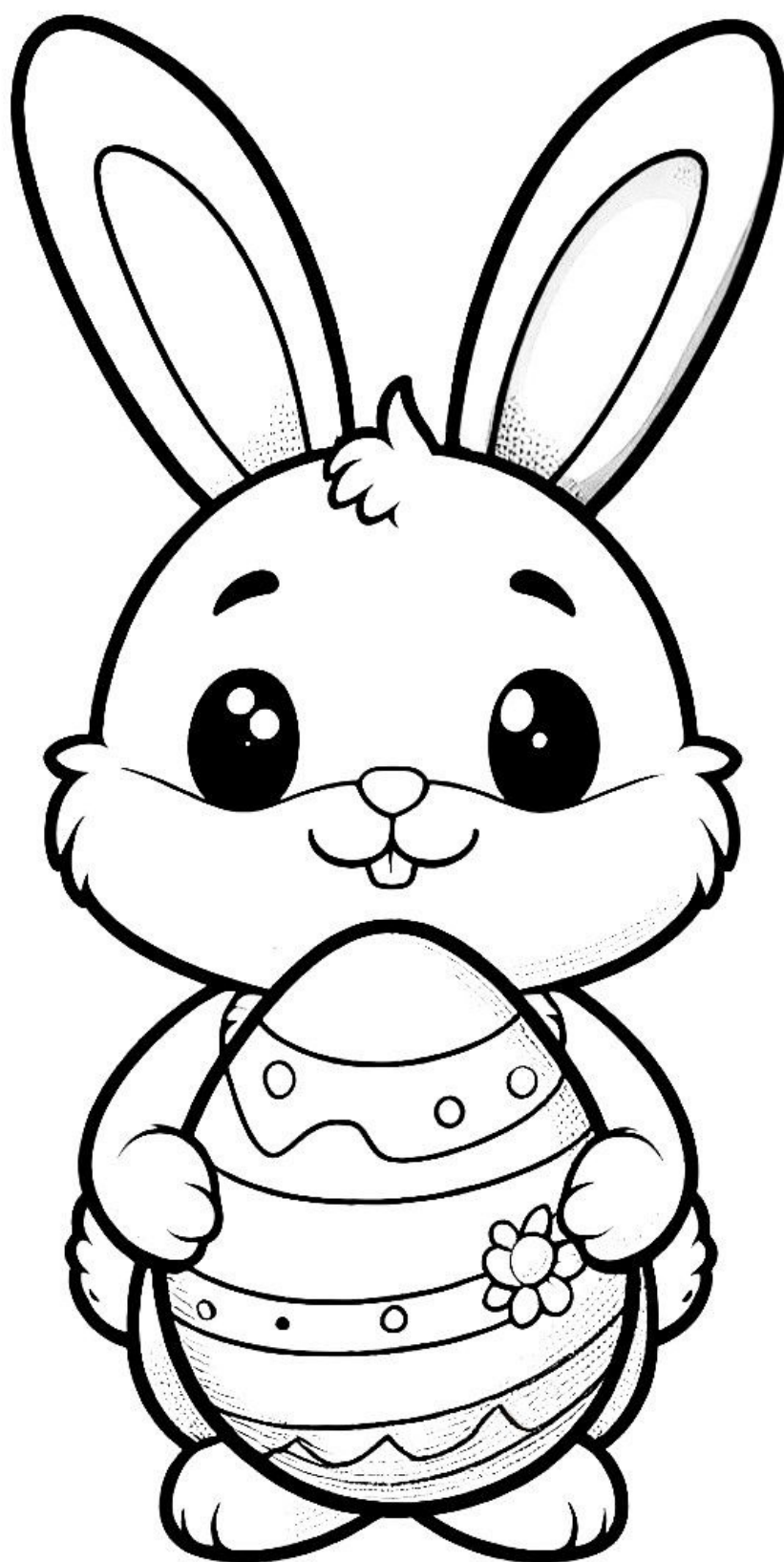
Dziecko autystyczne nierzadko boi się domowych hałasów czy nieszkodliwych obiektów (np. pluszowych zabawek). Ponadto maluch dotknięty zaburzeniem może **bawić się w dziwny sposób** – jedynie w celu dostarczenia sobie doznań dotykowych.

Symptomami ASD, które występują we wczesnym okresie życia, są też **problemy ze snem i z jedzeniem**. Te ostatnie przejawiają się trudnościami w przejściu na stałe pokarmy czy ograniczeniem diety do niewielu produktów, np. tylko słodkich, słonych itp.

Dziecko z autyzmem nie zgłasza także złego samopoczucia – jego jedyną reakcją na dolegliwości jest pobudzenie.

Pokoloruj obrazek

Opracowały:
Magdalena Stopa
Martyna Matysiak